

RESEARCH ARTICLE

The Importance Of Translation In International Relations Between Uzbekistan And Malaysia

Zumradkhon Atabayeva

3rd-Year Student Tashkent State University of Oriental Studies Toshkent, Uzbekistan

VOLUME: Special Issue 2026

PAGE: 122-124

Copyright © 2026 European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, this is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 4.0 International License. Licensed under Creative Commons License a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Abstract

This article analyzes the importance of translation in international relations between Uzbekistan and Malaysia. It examines the role of translation in diplomatic, cultural, economic, and educational spheres.

KEY WORDS

Uzbekistan, Malaysia, international relations, translation, diplomatic relations, intercultural communication, education, economic cooperation.

INTRODUCTION

1992-yil 21-fevralda O'zbekiston va Malayziya o'rtasida diplomatik aloqalar o'rnatilgan. Shu sanadan boshlab ikki davlat siyosiy, iqtisodiy, madaniy va ta'lim sohalarida hamkorlikni rivojlantirishga kirishdi. Bu hamkorlik jarayonida tarjima — til va madaniyatlararo muloqotni ta'minlovchi muhim vosita sifatida o'z o'rnini topdi. Tarjima hujjatlarda, muzokaralarda, ta'lim almashinuvlarida, madaniy loyihalarda taraflar orasida tushunishni oshirishga xizmat qiladi. Masalan, O'zbekiston rasmiy sayti ma'lumotiga ko'ra, 2020 yilda ikki davlat savdo aylanmasi 75,76 million\$ ni tashkil etgan, shundan O'zbekistondan Malayziyaga eksport esa 11,7 million\$ bo'lgan. Bu ko'rsatkichlar — aloqalarning iqtisodiy jihatdan ham o'sib borayotganini namoyon etadi [1].

So'nggi yillarda o'zaro savdo va iqtisodiy hamkorlik keskin o'smoqda. Xususan, 2017-2024 yillar oralig'ida savdo aylanmasi 65,5 million\$ dan 102,4 million\$ ga o'sib, taxminan 1,6 martaga oshgan. Shu kabi o'sish, eksport va importdagi dinamikani ko'rsatadi — masalan, 2024 yilda O'zbekistondan Malayziyaga eksport taxminan 6 million\$ ga teng bo'lgan, bunda 41% oziq ovqat mahsulotlari (sabzavotlar, dukkaklilar, mevalar) va 55% kimyoviy moddalar, xususan, o'g'itlar hisobiga to'g'ri kelgan. Importning esa eng katta qismini — 44% — palma yog'i va kokos yog'i kabi hayvon o'simlik yog'lari tashkil etgani qayd etilgan. Tarjima bu iqtisodiy hamkorlikda hujjatlar, shartnomalar, mahsulot tavsiflari, transport logistika hujjatlari, investitsiya kelishuvlari va boshqa tillararo hujjatlarni aniq va tushunarli qilishda juda muhim [2].

Madaniy ta'lim sohalarida ham tarjima o'ziga xos rol o'ynaydi. O'zbekiston va Malayziya oliy ta'lim muassasalari o'zaro aloqalarni kuchaytirmoqda: 2020 yilda Malayziya texnik hamkorlik dasturi (MTCP) doirasida o'zbek mutaxassislari tayyorlangan, taxminan 653 nafar

o'zbek mutaxassis bu dasturdan foydalangan. Shu bilan birga bir paytlar Malayziyadagi universitetlarida o'zbek talabalar ham tahsil o'lib kelishmoqda. Tarjimaning roli bu jarayonlarda — ta'lim das-tur-la-ri, ilmiy ma-qo-lalar, o'quv ma-te-ri-al-la-ri, seminar va il-miy kon-fe-ren-si-ya-larda ketma ket tarjima qi-lish or-qali til to'siqlarini yumshatish — ta'-min-lay-di. Bundan tashqari, ma-daniy va tu-rizm sohalarida ham bir jihatga e'tibor qaratish lozim: O'z-bekiston sayyohlik salohiyatini Malayziyada targ'ib qilish bo-ra-si-da el-chixonalar faoliyat yuritmoqda. Masalan, O'zbekiston elchixonasi ma'-lu-mo-ti-ri-ga ko'ra, 2019 yilda Buxoro shahrida "Naqshbandiya" tu-rizm festivali bo'lib o't-gan va Malayziya delegatsiyasi ishtirok etgan. Tar-jima bu madaniy mahsulotlarni ik-ki tilda — o'zbekcha va ma-lay-cha/inglizcha — yetkazishda, rek-la-ma materiallari, tu-rizm ka-ta-log-la-ri, film va kitob tarjimalarida katta a-hamiyat kasb etadi [3].

Tarjimaning amaliy jihatlari ham ko'plab misollar bilan izoh-lan-a-di. Dip-lomatik a-lo-qalar doirasida, ik-ki davlat vakillari tomonidan qili-na-ri-di-gan rasmiy tashriflar, mu-zo-karalar, huquqiy bitimlar va me-mo-ran-dumlar tarjimasiz amalga oshmaydi. Ma-sa-lan, 2025-yil boshida O'z-bekiston prezidenti Shavkat Mirziyoyev Malayziyaga safar qil-gani xa-barlanib, bu tashrif ikki davlat munosabatlarida "yangi bob" ochgan deb ba-holangan. Bu kabi tashriflarda katta miqdordagi sayohat, ma-da-ni-yat, ta'lim va in-ves-titsiya sohalar bo'yicha memorandumlar

im-zo-la-na-di va ularning mazmuni to-mon-larga aniq yetkazilishi uchun tar-ji-ma xizmatlari muhim. 2024 2025 yillardagi ham-ko-rlik salkam 40 dan or-ri-tiq qo'shma loyiha — jami qiymati 5 milliard \$ dan o-sha-di — bo'-yi-cha amalga oshirilmoqda. Bu loyihalar, shartnomalar, hujjatlar va tex-nik va tijorat yo'nalishlarida tarjima nuqtai nazaridan

murakkab matn-larni, ter-mi-no-lo-gik jihatdan aniq va madaniyatlararo tu-shu-nish-ga mos tarzda tayyorlashni talab qi-ladi.

Biroq tarjima bilan bog'liq mu-a-m-o-lar ham mavjud. Tarjima fa-qat so'z-lar-ni bir tilga o'tkazish emas, balki ma-da-ni-yat-lararo ta-fo-vut-lar-ni hisobga olishni ham ta-lab qiladi. O'zbek tilidagi ba'zi iboralar yo-ki tu-shunchalar Malayziyada bosh-qa-cha ta'rifga ega bo'lishi mumkin va ak-sin-cha. Shu bois tarjimonda tar-ji-ma qi-li-na-yot-gan hujjatning kon-tek-s-ti-ni, siyosiy yoki iqtisodiy ma'-no-si-ni, madaniy aloqalar kon-tekstini to'liq tushunish lozim. Masalan, Ma-lay-zi-yaning Halal sanoati taj-ribasi O'z-bekistonda ham dolzarb bo'lgan va 2025-yilda bu yo'-na-lish-da birlashtirilgan ham-ko-rlik alohida e'tibor qozondi. Malayziya dun-yoda Halal sertifikatlash tizimida ye-takchilik qiladi va Halal iq-ti-so-di-yoti global hajmi 2025-yilda taxminan 2,4trillion\$ ga yetishi ku-til-mo-q-da. Bu yo'nalishda hujjatlar, qo'shma investitsiya ke-lishuvlari, sa-no-at standartlari, atamalar jamlanmalari tarjima qilishni talab qiladi — od-diy so'zlashuv tarjimasi emas, maxsus soha terminologiyasini ham o'z ichiga o-ladi [4].

Soha / Yo'nalish	Asosiy Faktlar	Tarjimaning Ahamiyati	Misollar / Raqamlar
Diplomatik munosabatlar	1992 yil 21 fevralda rasmiy aloqalar boshlangan	Hujjatlar, memorandum va bayonotlarni xatosiz tushuntirish	O'zbekiston prezidenti va Malayziya bosh vazirining 2025 yil uchrashuvi

Iqtisodiy hamkorlik	2017–2024 savdo aylanmasi 65,5 mln \$ dan 102,4 mln \$ ga oshgan	Shartnomalar, eksport-import hujjatlari, investitsiya kelishuvlarini aniq tushuntirish	O'zbekistondan Malayziyaga eksport 6 mln \$ (41 % oziq-ovqat, 55 % kimyoviy mahsulot)
Ta'lim	Malayziyada tahsil olayotgan o'zbek talabalar soni ~500	O'quv materiallari, ilmiy maqolalar, kurs dasturlarini tarjima qilish	MTCP dasturi orqali 653 o'zbek mutaxassisi tayyorlangan
Madaniy almashinuv	Turizm, madaniy tadbirlar va festival loyihalari	Madaniy mahsulotlar, kitoblar, film va reklama materiallarini tarjima qilish	Buxoro shahridagi «Naqshbandiya» festivali, Malayziya delegatsiyasi ishtiroki
Strategik sheriklik	2025 yilda yangi bosqichga ko'tarilgan	Raqamli diplomatiya, texnologiya va investitsiya loyihalarini tarjima qilish	Qo'shma loyiha qiymati 5 mlrd \$ dan ortiq
Texnologik va maxsus sohalar	Halal sanoati, AI, yashil energetika	Texnik hujjatlar, soha atamaları, standartlar tarjimasini ta'minlash	Malayziya Halal standartlari, investitsiya kelishuvlari
Xulosa	Tarjima diplomatik, iqtisodiy, madaniy va ilmiy aloqalarni mustahkamlashda asosiy vosita	Til va madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish orqali hamkorlikni kuchaytiradi	Tarjimonlar malakasini oshirish, terminologik lug'atlarni kengaytirish muhim

Kelajak nuqtai nazaridan, O'zbekiston va Malayziya hamkorligi "strategik sheriklik" bosqichiga ko'tarilmoqda: ikki davlat 2025-yildan boshlab iqtisodiy, ta'lim, texnologiya hamkorligini kengaytirishga urg'u bermoqda. Tarjima sohasida esa ma'lakali tarjimonlar tayyorlash, terminologik lug'atlar va axborot bazalarini yaratish, onlayn tarjima platformalarini joriy etish kabi chora tadbirlar muhim bo'ladi. Shu bilan birga, kommunikatsiya va muloqotni modernizatsiyalash — raqamli diplomatiya, madaniy media mahsulotlari, film va kitoblar tarjimasini kuchaytirish — ham til va madaniyatlararo aloqani mustahkamlashda yordam beradi. Tarjima orqali ikki davlat orasidagi hamkorlikning yanada chuqurlashuvi, yangi investitsiyalar, bilim almashinuvi va xalqaro maydonda bir birini to'liq tushunish sharti bilan erishiladi [5].

Xulosa: Tarjima O'zbekiston va Malayziya o'rtasidagi xalqaro munosabatlarning ajralmas jihati hisoblanadi — u diplomatik aloqalar, iqtisodiy hamkorlik, ta'lim ilmiy almashinuvlar va madaniyatlararo muloqotning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Shu bois, kelgusida tarjima xizmatining sifatini oshirish, tillararo aloqalarni rivojlantirish va hujjatlar hamda muloqot jarayonlarini yanada optimallashtirish muhim vazifa bo'ladi.

REFERENCES

[1] – <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekiston-malayziya->

[iqtisodiy-hamkorlik-ning-yo-lga-qo-yilishi](https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekiston-malayziya-)

[2] – <https://uzbekiston-malayziya-hamkorligi.uz/>

[3] – https://uza.uz/oz/posts/ozbekiston-malayziya-savdo-va-iqtisodiy-alloqalar-yanada-rivojlanadi_684622

[4] – <https://kun.uz/news/2025/09/17/ozbekiston-va-malayziya-5-mlrd-dollarlik-loyiha-halarni-amalga-oshirmoqchi>

[5] – <https://parliament.gov.uz/news/ozbekiston-malayziya-bilan-strategik-sheriklikni-rivojlantirish-yolida-dadil-odimlamogda#>

[6] – <https://review.uz/uz/post/infografika-torgovo-ekonomicheskiy-rukovodstvo-mezdu-uzbekistanom-i-malayziey>

[7] – <https://dunyo.info/uz/actual/uzbekistan-malayziya-svyaz-ekonomik-i-kultur-i-vzglyad-v-buduschee>

[8] – <http://www.nhrc.uz/oz/news/ozbekiston-malayziya-istiqbolli-hamkorlik-mustahkamlanmoqda>